

**Een nieuwe tak aan de 'mondelinge geschiedenisboom'.
Dvd Van Horen Zeggen.
Mondelinge geschiedenis in de praktijk**

Bart De Nil, Amsab-ISG

Iedereen die te maken heeft met de 'vererfgoeding' van onze maatschappij kan wel raden dat de titel van dit artikelje zowel verwijst naar de verschillende golven van de mondelinge geschiedenis in Vlaanderen, sinds haar introductie als historische methode tijdens de jaren 1970, als naar het feit dat de mondelinge geschiedenis momenteel een 'boom' beleeft. Of deze hype in het wetenschappelijke wereldje een antwoord is op vragen uit het veld of wordt gecreëerd door het erfgoedbeleid is als de vraag over de kip of het ei. De waarheid zal wel ergens in het midden liggen.

Wat telt zijn goede resultaten in de praktijk en dat is het minste wat je kan zeggen van de dvd *Van Horen Zeggen* die recent werd voorgesteld. Hij is het resultaat van de jarenlange vruchtbare samenwerking tussen de Universiteit Gent en het Vlaams Centrum voor Volks-cultuur (VCV) rond mondelinge geschiedenis. In 2003 realiseerden ze al de gids *Gestemd Verleden* als eerste laagdrempelige introductie tot de mondelinge geschiedenis. Maar als je een breed en divers publiek wil bereiken dan is een dvd een veel toegankelijker medium dan een publicatie. De doelstelling van deze dvd is een antwoord geven op de vragen: Wat is mondelinge geschiedenis? Hoe begin ik aan een project mondelinge geschiedenis? Hoe interview ik een getuige en hoe ontsluit ik mijn interviews? Een handig en laagdrempelig werkinstrument voor lesgevers, onderzoekers en erfgoedwerkers.

Het concept is opgebouwd rond een project mondelinge geschiedenis over de congregatie van de Zusters van Liefde van Jezus en Maria. Het project wordt van begin tot einde gefilmd. Het hoofdpersonage is de historica Annelies Beck; zij gaat op bezoek bij Kaat Leeman, archivaris bij de Zusters van Liefde. De kijker ziet hoe Beck volgens de regels van de mondelinge geschiedenis alle stappen onderneemt om tot een kwaliteitsvol project te komen. Het geheel wordt vlotjes gepresenteerd door Thomas Vanderveken, bekend van radio en tv.

In de vele extra's die de dvd bevat komen alle aspecten van de mondelinge geschiedenis aan bod. Hoewel deze zich ook richten tot wie reeds gepokt en gemazeld is op het terrein van de mondelinge geschiedenis zijn het vooral de beginners en lesgevers die aan hun trekken zullen komen. Een lesgever kan een interactieve les opbouwen met de 'powerpoint-presentatie' of met zijn klas aan een educatieve quiz deelnemen. De beginnende onderzoeker kan er voorbeelden in vinden van vragenlijsten, themalijsten, van een contract, een identificatiefiche en een transcriptie van een interview als randdocumenten in de documentenfolder van de dvd. Heemkundigen of coördinatoren van een erfgoedcel - erfgoedwerkers heet dat tegenwoordig - kunnen inspiratie halen uit de vele toepassingen van mondelinge bronnen die toegelicht worden. Er is een technische handleiding waarin Vanderveken uitlegt hoe je een solid state-recorder, minidisk, camcorder en externe microfoon moet gebruiken, en natuurlijk kan je met de afstandsbediening of de muis probleemloos doorheen alle items navigeren.

Het resultaat is zeker geslaagd, in het bijzonder de vormgeving en de montage van de film(pjes). Dvd's mogen dan wel een dankbaar audiovisueel instrument zijn, een gebrek aan structuur en vormgeving kan het beste concept de mist doen ingaan. Het resultaat zou misschien nóg beter zijn geweest indien men uit dramaturgisch oogpunt voor de getuigenissen van de experts had geopteerd voor stand-ins, bijvoorbeeld Wim Opbrouck in de rol van professor Bruno De Wever of Antje De Boeck als archivaris van de Zusters van Liefde.

De dvd wordt aangeboden in een box en met een projectengids die de mondelinge historicus vlot doorheen een project wil leiden. De gids is opgebouwd rond een reeks veelgestelde vragen en heldere, praktische antwoorden. Dvd en projectengids zijn, dankzij de steun van publieke fondsen, te verkrijgen voor 10 euro. Hopelijk wordt *Van Horen Zeggen* de basis voor een website rond mondelinge geschiedenis. Maar dat is weer stof voor een ander verhaal en een nieuwe projectaanvraag.

De dvd-box *Van Horen Zeggen. Mondelinge geschiedenis in de praktijk*, kan je bestellen tegen 10,00 euro (excl. verzendingskosten) via secretariaat@vcv.be, met vermelding van adres en of men een factuur wenst.